

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Nagybecskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 227. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 :
Negyedévre ——— 6 :
Egy hóra ——— 2 :
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Péntek, október 5.

Idegen tőke.

Nagybecskerek, október 5.

(X) Hogy Magyarországon járnak az angol kereskedők, hirtelenében átváltoztunk merkantilista néppé. Akik máskor fázva huzódoznak a boltostól, most egyszeriben ékes szavakban dicsérik a kereskedelmi pályá anyagi és erkölcsi előnyeit, mert hát úgy veszik észre, hogy ezeket az angol kereskedőket megbecsüli még a miniszter is, aki szintén át van hatva attól a meggyőződéstől, hogy angol tőkevel gazdaggá, tehát nagygyá lehetne tenni ezt az áldott országot.

Kitünő alkalom ez arra, hogy a mi sokat ünneplő és keveset dolgozó lakosságunk a munka értékéről elmélkedjék, valamiképen arról is, hogy szép az ideál, dicső dolog a hazafiságról írni és beszélni, de a hazájának elsősorban az tesz szolgálatot, aki dolgozik érte. S így gondolkozván e dolgokról, lassanként talán rá jövünk arra is, hogy hátha nem is olyan nagy szűgyen az anyagiakkal való tulságos foglalkozás. Mert tudnivaló, hogy minden államnak legnagyobb ellensége a pénzügyi szűkség. Épen angol miniszter, Churchill lord mondotta: az állam becsülete és biztonsága, mindene pénzügyei rendezettségétől függ. Hogy pedig odajussunk, hogy a mi pénzügyeink ne függjenek egy kedvező tavaszi esőtől, vagy attól, hogy a május dere elhervaszítja vetéseinket, ahhoz szükséges, hogy az angolok példáját követve, mi is nagyobb mértékben karoljuk fel az ipart és modernné tegyük mezőgazdaságunkat. Ahol pedig egyik a másikkal karöltve jár, ott annál inkább kötelességünk mindent elkövetni, hogy a meglevő helyzetet kiaknazzuk.

Mikor az ország ipari boldogulásáról szólnak, nem a főváros feje fáj nekünk. Legyünk már tisztában egyszer azzal, hogy az ország nemcsak Budapest. Azok a minden tekintetben egészségtelen, a szó legszorosabb értelmében vett egészségtelen

viszonyok, melyek a fővárosban uralkodnak, bizonyára meggyőzték már a mértékadó köröket is arról, hogy az ipari és kereskedelmi életnek oly mértékben való koncentrálása, mint az eddig történt, sem nem helyes, sem nem célszerű.

Ha tehát valóban szó lehet arról, a mihez az eddigiek után legjobb reményünk van, hogy az angol tőke felkarolja a kereskedelmünket és iparunkat, vagy, hogy prózai nyelven szóljunk, szívesen állít versenyvállalatokat az osztrák ipar ellenében, úgy el kell követnünk mindent, hogy ezeknek a vállalatoknak egy tetemes része a vidéken helyeztessék el, ahol ép úgy megvannak az anyagi boldogulásnak az előfeltételei, anélkül, hogy azoknak a hátrányoknak legyenek kitéve, melyek a tulságos központossággal járnak.

Erre vigyázzanak azok, kiknek állásuknál fogva módjukban lesz a remélhetőleg nemsokára bekövetkezendő fel-
lendülés irányítani.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden héden és pénteken déltől 10 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 órától 1/2-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déliben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

- Október 6. Gyásznappély délelőtt 11 órakor.
- Október 7. A torontálmezei tüdővészellenes egyesület évi közgyűlése a vármegyeházán.
- Október 7. Galamblovóverseny
- Október 8. Közigazgatási bizottsági ülés.
- Október 11. Megyei áll. vál. ülés.
- Október 14. Tisztvislék.
- Október 15. Torontál vármegye őszi közgyűlése.
- Október 15. Alkotmánypárti megalakuló gyűlés délelőtt 10 órakor.

Egy feketebetűs napon. Október hatodikán.

Ugy van, hogy a legszomorubb és leggyászosabb ünnep a magyarságnak még mindig az a feketebetűs köznapi, mely holnap virrad ismét ránk: október hatodik. Ugy kell lennie, hogy e napon néptelenek legyenek az utcák, mert a

nép mind odagyül a terekre, a templomokba, a temetőkre és a harangok zugásának közepette hallgatja a papok miséjét és a szónokok imádságos szavát.

Ugy kell lennie, hogy e szürke köznapi az imádság — amely talán kerül a jankat nagynevű sátoros ünnepeken is — most megrázza mellünket és elírasszja elménket a harag hevélvel és a bu záporával.

Virrasztunk . . . Ötvenhét esztendeje halottakat virrasztunk és az oltár, amely előtt térdpélünk: tizenhárom halom, kilecc: akasztófa tövében, négy: utszéli árok partján . . .

Háek maradunk a hívőkhez; egy félszázadon át és még tovább is siratjuk a haza tizenhárom daliás fiát, akiknek életét elvevők, mivel abban a bűnben találtattak, hogy szépek, erősek, nagyok és önfeláldozók valának és mindst a maguk fajtájának a becsületéért tették. Erényükért: keservesen lakoltak, lopva kellett őket eltemetni, lopva kellett őket siratni, emlékükrét az imádságot a pap titokban mondta, fejfájuk felett a nemzet könyeit elzárkózva önthette csak, magyar katona még a nevéket sem merete kimondani soha, pedig ök voltak a legkülönb magyar katonák: az aradi tizenhárom.

Vörös betűkkel haláluk napja a magyar kalendáriumban megjelölve nincsen, de: ha eljő a kései ős, a tar mezőket, a köd borította hegyeket, pusztákat, falvakat és városokat egyszerre elfogja egy borús áhítat. És leszálván október ötödikének éjjele, templom nélkül imádkozik, emlékeztető nélkül emlékszik mindenki, aki csak valaha érezte, hogy magyar. Nincs szava e könyörgésnek, csak érzésből való, de mindnyájan megértjük.

. . . Akasztófa alján, utszéli árok partján emeltünk oltárt Nekik, mert a mi fajtánkból eredett ama tizenhárom, akiknek életét törpe hősök oltották ki, mert életük világolt.

Mégse tolu ajkunkra bosszúra hívó szözet, most ötvenhét esztendővel utána. Magunkba mélyedve épen csak elmélkedünk a szörnyű példán, amelyet az a hatalmas valaki ott tul a csillagmíriadokon talán csak azért statuált, hogy megerősítsen bennünket hitünk hűségében, hálánk erejében, jellemünk szilárdságában. Bennük és vejük sujtotta a magyart, hogy fentartsa, tizenhárom félisten vérével újra megkeresztelje. Adassék érte és mi behunyj szemmel dicsérhetjük, mert ugyis látjuk, hogy az ő utai fel nem ismerhetők: ime megint bitófán át juttatta el fiait az üdvösséghez és az Erőt ott buktatta el, a mikor általa és körülötte minden vérbe fult!

A jeltelen köznapi, sz. ős ködében, zörgő

A „TORONTÁL“ tárcája.

A testvérek.

Gontran du Brual, az elzászi származásu derék fia olyan erős volt, mint egy páncélos fregatt. Szabad óráiban zenész volt a pósta. Amint az apja örökébe lépett, rögtön megérlelődött benne az elhatározás, hogy megházasodik.

Az idény miatt be is mutatkozott Trouvilleban Charleventéknál. Charlevent nyugalomba vonult párisi nagyiparos volt s a két leányának, Lujzának, meg Germainének dus hozományt biztosított. Az előbbi huszonkétéves, komoly és kötelességtudó leány volt. Beteges szüleit gondozta és ellátta a háztartást. Germaine huszéves, élénk és művészi hajlamokkal bíró, határozottan tehetséggel rajzolt és festett. Egyebekben a saját személyén s az öltözékén kívül alig érdekelté valami Lujzának telt idomai és szabályos arc vonásai voltak; gesztenyebarna hajával a klasszikus, majdnem szigoru szépség képét nyújtotta. Germaine hajlékony volt és szöke, inkább kecses, mint szép s a bájos szubrett típusa volt.

Ismerkedésök estéjén Gontran egyformán

figyelmes volt mind a két testvérhez. Ez a figyelem szelid meghatottságot keltett Lujzában és kacérságra ösztökölte Germainet. Miután végre is határozni kellett, Germaine felé hajlott, a ki nek a meghódítása jól esett férfitü hűségének, de a szíve szerint Lujza felé hajlott volna. Amint Lujza észrevette, hogy Gontran komolyan foglalkozik Germainenel, teljesen félre vonult, hogy még csak a látszata se lehessen meg valamelyes versengésnek. Ennyi önnegtagadás láttára őszinte szánalom fogta el a Gontran szívet. De a leány oly kitünően játszott a szerepét, hogy lassankint megszünt minden aggálya.

Egyzer Gontran rosszul érezte magát. Természetesen, a szerelmes fiatalembernek ezt el kell titkolnia s bár Gontran szerette volna, ha ebben a beteges állapotban gondozzák, becézik, mégis eltitkolta a baját és mint rendesen, ma is megtette mindennapos sétáját a leányokkal. Séta közben megláttak az árok mellett egy félig meztelen parasztyereket, aki mélyen aludt egy fa alatt.

— Nézzé csak Gontran ezt a furcsa helyzetet, — szölt Germaine és jót nevetett. — Adja csak hamar a vázlatkönyvemet.

Sietve elhelyezkedett az alvó gyermek köz-

vetetlen közelében és hamarosan lerajzolta „természet után“, mialatt Lujza egy csomó mezei virágot kötött bokréfába.

— Jer Lujza, — szölt Germaine végre. — Már készen vagyok, — mehetünk.

Lujza is kitünőnek találta a rajzot, majd az eredetivel kezdett foglalkozni és anyai gondossággal eldobott egy üvegdarabot az alvó gyermek mellől, amelylyel feltétlenül megvágta volna magát az ébredésekor. Lehet, hogy a beteges állapota tette, de Gontranra nagy hatással volt ez a kis eset.

A Gontran állapota rosszabbodott Trouvilleban és kénytelen volt Párisba visszatérni. És ott, távol a bájos Germainétől, gyakran meglepte a gondolat, hogy a kedves és szép gyermek vajjon elég gondos feleség lesz-e majd? . . . És hamarosan tisztában volt vele, hogy ebben a tekintetben Lujza mennyire föltötte all a testvéreinek.

Hosszu tanakodás után arra a végeredményre jutott, hogy egy kissé ritkábban fog irgatni Trouvillebe s a levelei mind rövidebbek és hidegebbek lettek, amig csak teljesen el nem maradtak s mindez anélkül, hogy a legkisebb összeszólalkozás lett volna köztük . . .

Sirolin

Emeli az örvényet és a testvért, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche“

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárterekben. — Ára Svájcban 4.— koron.

lombok között ma ismét fázunk, de nem félünk. Az Istenhez fohászkozunk és a vértanukra emlékezünk. Ő benne bizzunk, ezekben büszkélkedünk és borongó szemünk könyes szeretettel tapad a mártírság fehér virágára, amely a vérző sebekből fakadt. . . .

— **A nagybecskereki vizsgálóbíró.** Az igazságügyminiszter a nagybecskereki kir. törvényszék területére vizsgálóbíróul **Benedek Jenő** kir. törvényszéki bírót nevezte ki.

— **Rákóczy hamvai Torontában.** Rákóczy fejedelem és bujdosó társainak hamvait tudvaleg október 27-én szállítják Kassára. A hamvakat vivő vonat Torontá vármegye területén is keresztülvonul, sőt Nagyikindán mintegy negyed óra hosszat meg is áll. E nevezetes esemény dolgaiban ma délelőtt értekezlet volt a vármegyházban, melyen elhatározták, hogy a dicsőséges hamvakat a vármegye közönsége nagy ünnepélyességgel fogadja Kikindán. Megállapították az ünnepség programját is, melyet holnapi számunkban közlünk részletesen.

— **Új vasutak a Dévidéken.** A kereskedelmi miniszter **Pallós Armin** budapesti vállalkozónak a magyar királyi államvasutak Oravica állomásából kiindulólag Brestyán, Greovác, Kákova, Komoristye, Forólik, Nagyszurdok, Doklin, Királykegye és Füzes községek érintésével a m. kir. államvasutak Zsidovin állomásáig vezetendő gőz-, esetleg motoros üzemű rendes nyomtávu helyi érdekű vasutonalra és a magyar kir. államvasutak Nagyikinda állomásából kiágazólag Nagyteremiáig, esetleg pedig Nyerő községig vezetendő szabványos üzemű motoros üzemű helyi érdekű vasutonalra az előmunkálati engedélyt megadta.

— **Magyar Pál beiktatása.** Mint már említettük, **Magyar Pál** pápai kamarást, Nagybecskerek város új plébánosát vasárnap iktatják be ünnepélyesen hivatalába a róm. kath. plébánia templomban. Az installációt **Várady L. Árpád** címzetes püspök, kultuszminiszteri tanácsos fogja végezni fényes egyházi szertartással, s e célból a püspök szombaton este a fél 6 órai nagyikindai vonattal érkezik Nagybecskerekre. A pályaudvaron az eddigi megállapodások szerint a róm. kath. hitközség s a városi képviselőtestület fogadja a püspököt. Habár szerény körülmények között is, de szívvel-lélekkel fogja a város róm. kath. polgársága a plébánia jelentőségteljes napját megünnepelni s ki fogják venni részüket az ünnepségből az egyéb felekezetek hívei is, hiszen köztudomású az a párját ritkító türelem, melyvel nálunk a különféle felekezetek egymás iránt viselkednek, s amely legutóbb a szerb püspök tiltéte alkalmával olyan spontán megnyilvánulást nyert.

— **A délvidéki zurnalistika köréből.** A Lugoson megjelenő **Krassó-Szörényi Lapok** szerkesztését **Mauritz Győző** dr. főgimnáziumi tanár vette át.

A furdődénynek vége lett és **Charlventék** visszatértek Párisba. Egyszer délelőtt a **Gontran** gazdaasszonya egy női látogatót jelentett be.

— **Lujza.** — szót **Gontran** élénk meghatottsággal, amikor a fiatal leányt meglátta.

A leány eleinte egy kissé zavarban volt, de aztán nekibátorodott és így szólt:

— **Sejteni fogja uram, hogy a hugom érdekében vagyok itt, ugy-e? Amint ő róla van szó, tulteszem megam minden társadalmi nehézségen. Itt vagyok tehát, hogy magyarázatot kérjek öntől. Trouvilleban mindenki a hugom jegyesének tartotta önt s ön aszerint viselkedett is. A betegsége elhozta Párisba és azóta lassankint elhagyult az a viszony, amely kedves volt mindnyájunknak.**

Gontran lehajtott fejjel hallgatta, de nem szólt. **Lujza** folytatta:

— **Ugy gondoltam, hogy itt csak kölcsönös félreértésről lehet szó. Ha tehát még nem késő, engedje, hogy a hugom szószólója legyek. Higgye meg, **Germaine** nagyon értékes leány, akire a férje majdan büszke lehet. Bistosíthatom, hogy szegényke nagyon szenved a megváltozott viszony miatt és így csak magán mulik, hogy ismét helyreálljon a régi állapot.**

Gontran csak nehezen s halkán tudta elmondani a következőket:

— **Vigasztalannak lát, kisasszony. De látja, nem tehetek másként, megváltoztattam az elhatározásomat.**

Lujza gögösen mondta erre:

— **Csak nem akarja ezzel azt mondani, hogy **Germaine**nél különb leányra akadt? Ez ugy is alig volna lehetséges.**

A **Gontran** arca valósággal ájtatos imádatot fejezett ki, amikor lassan és mély érzéstől áthatott hangon felelt:

— **Október 6.** Az aradi vértanuk emlékét, mint minden évben, az idén is megünnepük a nagybecskereki közigazgatási tanfolyam hallgatói. A hallgatók két ünnepet is rendeznek október 6-ikán. Az egyiket a vármegyháza nagytermében d. u. 3 órakor, a másikat ezt követőleg **Kiss Ernő** vértanutábornokunk szobránál. Az ünnepségek sorrendje a következő:

I. A vármegye háza nagytermében: 1. „Hymnus“, éneklő a tanfolyamhallgatók énekkara. 2. „Megnyitó beszéd“, tartja **Jankó Ágoston** alispán, tanfolyami igazgató. 3. „Tizenhárom“, Váredi Antstól, szavalja **Kovács Géza** tanfolyamhallgató. 4. „Az aradi tizenhárom“, gyászdal, éneklő a tanfolyamhallgatók énekkara. 5. „Október 6-dikának méltatása“, felolvasás, írta és felolvassa **Malagurszky Mátyás** tanfolyamhallgató. 6. „Október 6“, Ábrányi Kornéltól, szavalja **Michels Géza** tanfolyamhallgató. 7. „Szózat“, éneklő a tanfolyamhallgatók énekkara.

II. **Kiss Ernő** szobránál: 1. „Hymnus“ éneklő a tanfolyamhallgatók énekkara. 2. „Ünnepi beszéd“, tartja **Gábor Sándor** tanfolyamhallgató. 3. „Tizenhárom“, Ábrányi Emil-től, szavalja **Karkus János** tanfolyamhallgató. 4. „Szózat“, éneklő a tanfolyamhallgatók énekkara.

Nagybecskerek város németajku lakossága is részt kér magának a vértanuk emlékezetének ünnepséből. A gyásznapot követő napon, október 7-én, vasárnap délután 4 órakor tartják az ünnepélyt a Délvidéki Földmívelők Gazdasági Egyesületének saját helyiségében (Aradáci-utca). Az ünnepély programja szerint **Magyar Pál** plébános, pápai kamarás, a kiváló szónok tartja az aradi tizenháromról az emlékbeszédet, azonkívül szavalni fognak **Winkler Irén** és **Weiterschan Laura** kisasszonyok, a filharmonikus egyesület dalárdája pedig a Himnuszt és a Szózatot fogja elénekelni.

Itt említjük meg, hogy október hatodika alkalmából a függetlenségi párt, a kaszinó-társulat és a Torontá vármegyei Magyar Közművelődési Egyesület megkoszorúzza a vértanu **Kiss Ernő** tábornok szobrát.

— **A Dmke és Rákóczy hamvai.** Annak idején a D. M. K. E. felterjesztéssel fordult a kormányhoz, hogy **Rákóczy** és társainak megszentelt hamvait a D. M. K. E. területén át, Orsován keresztül szállítsák Magyarországra. Miután a kormány Orsován keresztül szállítja a magyar fejedelem és négy társa drága hamvait és ez alkalmával Orsován országos ünnepélyvel történik a szent hamvak fogadása, a D. M. K. E., amelynek területén ez a gyönyörű esemény lefolyik, emlékezetes módon kívánja kegyeletét leróni és felkérte a D. M. K. E. orvosai főnökének elnökségét, hogy az ünnepélyt készítse elő. A D. M. K. E. elnöksége nagyobb küldöttséggel készült az orsovai ünnepnapon megjelenni, hogy csatlakozzék az orsovai fiók küldöttséihez és méltó módon fogadja diadalútjában a szent hamvakat, amelye-

— **De igen, találtam egy fiatal leányt, akinek mélyebben érző szíve van.**

Valósággal lesújtó hatással voltak e szavak **Lujzára**. Alig tudott erőt venni magán s csak néhány perc elteltével szólt olyan hangon, amelyből kitetszett egész vigasztalansága.

— **Ez az ok az egyetlen, amely ellen nem szólhatok, uram! . . . De bocsánat . . . legfőbb ideje, hogy elmenjek . . .**

— **Csak még egy rövidke percet, kisasszony — kérte **Gontran**. — Őa volt olyan jó, hogy bizalommal volt hozzám, engedje meg, hogy én is az lehessenek önnel szemben. Meg akarom mutatni önnek a választottam képét . . . Az arc visszatükrözi az ember lelkét . . .**

— **Nem, köszönöm, — felelt **Lujza** remegő hangon. — Ön bizonyára nagyon jól választott.**

— **De mégis szeretném, ha ön mondana ítéletet a választottamról. És miután a hugáról többé nem lehet szó, nem látom át, miért ne tehetné ezt egész nyugodtan.**

És anélkül, hogy újabb feleletre várt volna, **Gontran** hamarosan elkapta a **Lujza** háta megett levő tükröt és kezébe csuszította. A leány a saját képét látta meg a tükörben s mintha az égetné a kezét, hirtelen leejtette a földre. A szeme szinte önkívületben meredt **Gontranra**, aki könyörgő arccal várt a feleletre. **Lujza** megpróbálta, hogy tagadó mozdulatot tegyen, hogy nem-et kiáltson, de az akaratereje mintha megbénult volna. Csak amikor **Gontran** egész közel ment hozzá és imádatlalt teli tekintettel megfogta mind a két kezét, csak ekkor könnyebbült meg aggódó s mégis boldog szíve s kitört belőle zokogás közben e néhány szó:

— **Oh én szegény, szegény **Germaine**, bocsáss meg! Nem tehetek róla! . . .**

Leon Frappie.

ket magyar földön, a D. M. K. E. területén a Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület nevében **Rónay Jenő** ny. főispán, elnök megkoszoruz. Az egyesület elnöksége felkéri mindazokat, akik az ünnepélyen résztvenni öhájtanának, hogy ebbeli elhatározásukat a D. M. K. E. elnökségénél jeleítsék be.

— **Az utadó megváltása.** A vármegye alispánja a következő körrendeletet intézte a vármegyei közigazgatási hatóságokhoz:

Kérdés merült fel aziránt, hogy minő eljárás követendő, ha valamilyen állami egyenes adót nem fizető egyén a terhére utadó fejében kivett kézinapszámokat megváltani kívánja, ilyenkor a befizetett váltásösszeg hol és miként számoltassék el. Az 1890 I. t. c. 25. §-a értelmében minden egyenes adó nem fizető, 18 évet már betöltött, de 60 évet még el nem ért férfi köteles utadó tartozás fejében három kézi napszámot természetben, vagy egyenértékű váltásösszeg lefizetése által leszolgáloi. A törvénynek ezen rendelkezése, a természetben leszolgálendő utadó készpénzben való megváltásának jogát tehát kétségtelenül megállapítja, amiért is némely község azon eljárása, hogy az önként befizetni szándékolt váltásigot pénzből előírás hiányában visszautasítja, egyenesen törvénybe ütköző. A követendő eljárás tekintetében elrendelem, hogy a községi (városi) pénztárak a természetben leszolgálendő utadó netán befizetendő váltásösszegeit mindenkor fogadják el és a letétben való elszámolás után haladéktalanul szállítsák be ellonnyugta mellett az illetékes m. kir. adóhivatalba, egyben a befizetett összegről a befizető nevének közlése, vagy ha többen vannak, egyenkénti kimutatásnak két példánybaa való csatolása mellett a községek az illetékes főlzolgabíró útján (illetve a polgármesterek közvetlenül) tegyenek hozzá jelentést, hogy a megváltott kézinapszámoknak a nyilvántartásból leendő törlése iránt intézkedhessem. A főlzolgabíró urakat felhívom, hogy a hozzájuk érkező ilyen jelentéseket a netán csatolt kimutatásoknak a jártási számvévvő által történt szemszerű felülvizsgálatása, záradékolatása és a záradéknak láttamozása után hozzám sürgősen terjesszék fel. Megjegyzem, hogy ugyanezen eljárás követendő a végelszégnyedés folytán behajthatatlanná vált és természetben leszolgálendóvá átváltoztatott utadó készpénzben való megváltása esetén is, de erről az illető közigazgatási bizottsági véghatározat számára való hivatkozás mellett, mindenkor külön jelentés teendő, mert ez az állami adót nem fizetők természetbeni közmunkatartozásától elkülönítve tartatik nyilván, miután az utalapl más-más rovatán számolandó is el. Végül utasítom a m. kir. adóhivatalokat, hogy a községi (városi) pénztárak által fentiek értelmében ellonnyugta mellett beszállítandó természetbeni utadó váltásösszegeket, dacára annak, hogy ilyen előírás ott nincsen, mindenkor fogadják el és magában az utalapl naplóban vételezzék be. Ez alkalmával általában is meghagyom a m. kir. adóhivataloknak, hogy a törvényhatóság javára bármily címen befizetni szándékolt összegeket feltétlenül fogadják el és a befizetés természetének megfelelő naplóban vételezzék be, de soha semmiféle befizetést vissza ne utasítsanak, miután a törvényhatóságoknak sok olyan követeléseinek, melyek kétes voltak avagy más okok miatt a m. kir. adóhivataloknál nem irattak elő, hanem csak a számvévségnél tartanak nyilván.

— **Megfagyott októberben.** Még voltaképpen alig vagyunk benn az őszben s máris zord téli hírek szálingóznak mindenfelől. A megfagyott emberek eddig csak legfőbb kemény decemberi hónapokban kezdettek szerepelni s most már októberben kell ilyen történetről hirt adni. Zentán ugyanis — mint onnan jelentik — a minap a szerűskertben egy szalmakazal mellett megfagyott ember holttestére bukkantak. Megállapították, hogy az illető **Vuits János** szabadkai illetőségű munkásember, ki alkalmasint részeg állapotban került a szalmakazal tövébe, hol aztán megfagyott az éjszakai dermesztő hidegben.

— **A verseci bor.** Versec város hatósága és a verseci közigazgatási egyesület **Darányi** földmívelésügyi miniszterhez intézett fölterjesztéseikben azt kérte, hogy a miniszter a verseci bor minőségének és kémiai összetételének alapos tanulmányozása céljából a verseci szőlőkől szűrt bor beható vegyvizsgálatát rendelje el és a szűretelés helyes irányítása, valamint az okszerű pincakezelésnek meghonosítása végett hosszabb időre szakértő pincemestert küldjön ki Versecre. **Darányi** földmívelésügyi miniszter a budafoki pincemesteri tanfolyamnál alkalmazott egyik tisztviselőt küldte ki Versecre.

— **Felspékelit gyermek.** Székudvar aradmegyei község lakosságát egy elméjében megzavarodott szerencsétlen ember vérengzése tartja izgatottságban. A megtévelyodott ember **János** székudvari földmives, ki tegnap délelőtt egy vasvillával a kezében mindenkit, ki közelébe jött, leszurással fenyegetett. **Lupuc Péter** hat éves iskolás fiúcskája véletlenül feléje ment, őt a dühöngő örült a szó szoros értelmében nyársra

szurta. A szegény kis fiu a vasvillára felszurva kieszáradt. Az utcán összesereglett népek a megvadult embert meg akarták fékezni, ami nehézen ment, mert János erre még dühösebben támadt az emberekre, míg végre sikerült megfékezni s megkötözve ártalmatlanná tenni. A dühöngő örültet még aznap bezáratották az aradi közpórház megfigyelő osztályába.

Gépeszek vizsgálja. A gőzgépezetők és gőzkazánfűtők vizsgálata a Temesvárott szervezett bizottság által 1906. évi október hó 16-án reggel 8 órakor, a m. kir. államvasutak műhelyépületében fog megtartani. A vonatkozó szabályszerűen felszerelt kérvények a m. kir. iparfelügyelőséghez, Temesvár (Józsefváros, Kültúr 2. sz.) címezve, legkésőbb a megelőző napon nyújtandók be.

Kirábi c. csárda. Mint Nagykikindáról jelentik, Vajdics Mihály ottani csárdáját Tóth Ferenc csavargó szeptember 30-án éjjel feltörte és onnan az összes korsókat főszereléseket elvitte. A betörőt azonban hamarosan elfogták és az ügyészségnek átadták.

Színház és Irodalom.

*** A nap hőse.** Bohózatot hirdetett a színház, tehát a színház tegnap este egészen megtelt. Hiába, az emberek mulatni akarnak ebben a szomorú világban, amiben kétségtelenül igazuk van. És tegnap este mulathattak is. Kadelburg bohósága francia recipe szerint készült, csapodár férjekkel, pikantériával, kacagató helyzetkomikummal, azonban a német író kerüte a vastagabb cochonériákat s ezzel darabja előnyben van a hasonló francia bohózatok fölött. Szisszenés nélkül mulla hatunk benne, amint hogy tegnap este folytonos kacagás töltötte be a színházat. Bizonyos orfeumi fogások nem hiányoznak a darabtól, de hát ezt már megszoktuk a modern színpadon s hiabavaló ágálni ellene. Ilyen a második felvonás, amely a spanyol táncosnő lakásán játszik. Persze tarka, színes, csillogó képet látunk s ha eszünkbe is jut a színház másfajta hivatása, a mulatság kedvéért ma már személt hunyunk e fölött és kritika nélkül mulatunk. Mindazonáltal nem hallgathatjuk el azt a mélyeséges eltévelyedést az izlésnek, amely a főváros kozmopolitárságából kiindulva terjed szerte szét, s amely megtapsolja az édes bus magyar nóta eltorzítását. Értjük a tapsokat az orfeumban, mikor az idegen chansonette nyakatekert magyarsággal igyekezik kedveskedni a publikumnak s lázba hozza a naiv magyar közönséget, de hogy miért kell beállítani a magyar nóta eltorzítását a magyar színpadra, ezt nem tudjuk belátni. Ami az orfeumban jóakarát lehet, az a magyar színpadon gunynak és kifigurázásnak tetszik. Ezt a világ semmiféle nemzete el nem tűrné színpadján. Nem nagyképűsködni akarunk ezzel, hanem rámutatni arra a szomorú tényre, hogy a hazafiság és nemzeti érzés nálunk csak a külsőségekben tör ki, de az érzések mélyen alszanak. Így tapsolja meg azután a magyar publikum azt, amiért más nemzetek közönsége föllázadna. Nem az itteni színtársulat direktorának teszünk szemrehányást ezért, mert ő csak uszik az árral s kenyeret akar adni munkatársainak, mivelhogy holmi nemzeti érzésekre hallgatva fölkapnak az álla neki is, meg társainak is. Azonban le akaruk szögezni ezt a mozzanatot, hátha akadnak, akik gondolkodóba esnek e fölött. Egyebekben pedig ami a darab előadását illeti, szívesen elismerjük annak szabadságát s a szereplők sikerült alakításait. Mindegyik előadó a javát nyújtotta képességeinek. A nők között Révész Ilonka, aki graciózus, bájos volt a spanyol táncosnő szerepében, továbbá Szabados Gizike, Molnár Vilma. A férfiak közül Remete Géza, Sik Rezső, Gózon, Virányi s az impresszárió és Bayer epizód szerepében, Solymosi Sándor és Gyulai Zsiga, pompás humorral játszottak s méltán megérdemelték valamennyien a tapsot, amellyel a közönség egész este elhalmozta őket. (S-s.)

*** A fecskeszék.** Ma este ismét újdonságot mutat be Polgár színtársulata. Herblay operettje, a fecskeszék kerül ugyanis színre s a főbb szerepeket Remete, Nagy Gyula, Szalóki, Sik, Gózon, Sz. Pozsonyi Lenke, Révész Ilonka, Ernyei, E. Zöldi Hermin, Molnár Vilma és Haraszi Vilma játsszák.

*** A „Gyakorlati Közigazgatási Könyvtár és Döntvénytar”** október 1-én kiadott 19. számában egy valóban hézagpótló munka jelent meg. A címe az „Ásvány- vagy gyógyforrás védterületé-

nek engedélyezése körüli eljárás”, írta P. Dayka Péter. A terjedelmes monográfia kimeríti azokat az összes kérdéseket, melyek a gyógyforrások és ásványvizek védő területének megállapítása körül felmerülnek. Ezzel a tárggyal így külön és gyakorlati példákkal illusztrálva, még senki sem foglalkozott. Ebből a monográfiából látható, hogy a községek az ivóvíz, levezető árkok és csatornák miatt mily közelről vannak érdekelve a védőterületek megállapítása körül. A „Döntvénytar részben” a közigazgatási bíróságnak nagyfontosságú elvi határozatai közöltetnek, a melyekben kimondatik, hogy a vadászterület jellegének megállapításánál nem a telekkönyvi, de a tényleges állapot az irányadó, továbbá az állami állatorvosok nyugdíja és temetkezési járuléka, az államvasuti díjokok községi, törvényhatósági és utadója, a polgári állásokba átlépő katonák szolgálatidejének beszámítása; a bírósági végrehajtók vámmentesége stb. tárgyában hozott elvi kijelentések közöltetnek. A „Fölapon” egész sereg szakkérdésben adnak talpra esett válaszokat. A „Gyakorlati Közigazgatási Könyvtár és Döntvénytar” előfizetési ára egész évre 12 korona, fél évre 6 kor., negyed évre 3 korona, egy óra 1 korona. Az előfizetési pénzeket legcélszerűbb a szerkesztő és kiadó dr. Dolencz József ügyvéd, Budapest, VIII., József-körút 74. sz., II. em. 11. ajtó címére küldeni. Mutatványszámokat szívesen küldenek.

TÁVIRATOK.

A király utja.

Budapest, október 5. (A „Torontál” ered. táv.) Illetékes körökből vett híradás szerint most már végleg el van határozva, hogy ő felsége november hóban érkezik Budapestre s itt december közepéig marad. Budapestről a cseh fővárosba, Prágába utazik a király.

A képviselőház munkarendje.

Budapest, október 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az október 10-én összeülő képviselőház munkarendjét a kormány már részletesen megállapította. Wekerle Sándor miniszterelnök, mint pénzügyminiszter az első ülések valamelyikén betervezi az 1907. évi költségvetésről szóló törvényjavaslatot és elmondja expozéját. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter mindjárt az első ülésen több nagyfontosságú törvényjavaslatot terjeszt be, köztük az iparfejlesztésről, a munkások balesetbiztosításáról, a szabad hajózásról és a mértékhiitelesítésről. Ezek a törvényjavaslatok fogják foglalkoztatni a házat az őszi ülésszak elején s azt hiszik, hogy ezeket november 20-ig, a delegációk ülésének megnyitásának idejéig elintézik. Azután a képviselőház ülésezeit a delegációk tartamára megszakítja.

A szultán állapota.

Budapest, október 5. (A „Torontál” ered. táv.) Konstantinápolyból sürgönyzik, hogy Abdul Hamid szultán állapota szemlátomást javul. Legutóbb a szultán már több előkelőséget fogadhatott is, így megjelentek előtte a többek között István Károly főherceg és gróf Calice volt konstantinápolyi magyar-osztrák nagykövet is, ki ez alkalommal bucsukihallgatáson volt.

Egy főispán párba.

Budapest, október 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mind Szabadkáról sürgönyzik, tegnap ott véres párba volt Bezerédj főispán és dr. Regényi Gábor ügyvéd között. A kardpárbaiban, melynek oka szóváltás volt, a főispán súlyosabban megsebesült.

Lueger betegsége.

Budapest, október 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből táviratozzák: Lueger polgármester egészségi állapotában ma rosszabbodás állott be. A beteg polgármester ma már nem is elköthetett a képviselőtestület ülésén.

Az orosz események.

Budapest, október 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Berlinből sürgönyzik, most már egészen biztosra vehető, hogy a

cárnó legközelebb Darmstadtba érkezik, ahol már lakást is kerestek a cárnó részére. Feltűnést kelt az a hír, hogy a cárnó nem megy Darmstadtba, hanem egyáltalában nem is távozik Oroszország területéről.

Budapest, október 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szentpétervárról sürgönyzik, hogy az ország számos területén nagy éhínség uralkodik a községekben. A legtöbb gyermek az éhínség okozta járványos betegségben szenved, úgy hogy az iskolákat sok helyütt be kellett zárni.

Budapest, október 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szentpétervárról sürgönyzik: A kronstadti erődökben ma végezték ki golyóval a 19 halálraítelt matróz A facölöpökhöz kötözött matrózok, míg a golyók le nem terítették őket, a Marseillet énekelték.

Nagy szerencsétlenség a bányában.

Budapest, október 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint New-Yorkból sürgönyzik, a virginiai köszénbányában bányalégrobbanás történt, amelynek 60 munkás esett áldozatul.

Elsülyedt hajó.

Budapest, október 5. (A „Torontál” eredeti táv.) Londonból táviratozzák: Honkong közelében egy gőzhajó elsülyedt és 60 utas a tengerbe veszett.

Leégett színház.

Budapest, okt. 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Nancyból sürgönyzik, az ottani színház tegnap este porrá égett.

Sztrájkok.

Temesvár, október 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Késmárkról táviratozzák, hogy ott tegnap 700 takácsmunkás váratlanul sztrájkba lépett. A hangulat izgatott.

Budapest, okt. 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Athenből sürgönyzik, a görög vasutak összes alkalmazottai sztrájkolnak. A vasuti forgalom mindentűn teljesen szünetel.

Sikkasztó bankhivatalnok.

Budapest, október 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) A fővárosi „Mercur” bank hivatalnoka, Königsen Ottó nagyobb összeget sikkasztott s azután megszökött. Az eltűnt összeg nagyságát még nem állapították meg.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1906 október 5.

A készárutlet hivatalos árjegyzése.

B u z a	Kilós	100 kilogr. ára		Kilós	100 kilogr. ára	
		kor.-tól	kor.-ig		kor.-tól	kor.-ig
Tiszavidéki	75	—	—	79	14.45	14.85
Pestvidéki	75	—	—	78	14.10	14.55
Bánsági	75	—	—	79	—	—
Bácskai	74	—	—	78	14.55	14.85
Szerbiai	76	—	—	79	—	—

Egyéb gabonaneműek			100 kilogr. ára	
			kor.-tól	kor.-ig
Rozs	elsőrendű	—	12.30	12.40
”	középmínőségű	—	12.—	12.20
Árpa	takarmányáru I. r.	—	12.80	12.20
”	másodrendű	—	12.50	13.80
Köles	—	—	—	—
Zab	elsőrendű	—	14.—	14.40
”	középmínőségű	—	13.80	14.—
Tengeri	belföldi új	—	12.20	12.40
”	román vagy bolgár	—	—	—
”	cinquantin	—	—	—
Repece	káposzta	—	—	—

Határidő-üzlet.

Budapest, október 5. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	14.32	—
Buza (áprilisra 1907.)	14.88	—
Rozs (októberre)	12.60	—
Rozs (áprilisra 1907.)	13.08	—
Zab (októberre)	13.68	—
Zab (áprilisra 1907.)	13.76	—
Tengeri (májusra 1907.)	10.04	—

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyezték a Nagybecskereken, 1906. évi október hó 5-én megtartott heti vásár alkalmával:

Buza	50 kilogramm	6.20 korona
kétszeres		7.—
rozsa		6.—
árpa		5.—
zab		5.40
kukorica		8.40
uj, duplaméter		9.60
repce		14.—
széna I.		5.—
II.		4.50
szalma I.		4.—
II.		3.—
burgonya 1 kilogr.		—6
marhahús I. 1 kilogr.		1.46
II.		1.30
borjú hús I.		2.—
II.		2.—
disznó hús I.		1.60
II.		1.50
juh hús		1.04
zsir		1.68

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Nagybecskerek, péntek, október hó 5-én:

A FECSKEFÉSZEK.

Operette 3 felvonásban.

Személyek:

Andre Balivet, diák	— — — —	Remete Géza
Ernest Brignol, diák	— — — —	Nagy Gyula
Jean, Andre inasa	— — — —	Szalóki Dezső
Plantavóine, apát ur	— — — —	Sik Rezső
Lagrinole, postamester és rendőrbiztos	— — — —	Ernyei János
Pancrace, a „fecskefészek” zárda sáfára	— — — —	Gózon Gyula
Modeste Blanchard, Plantavóine unokahuga	— — — —	Sz. Pozsonyi L.
Pomponette, egy vándor szintársulat igazgatója	— — — —	Révész Ilonka
Fönökő	— — — —	E. Zöldi Hermin
Clorinda, tanítónő	} a „fecskefészek” zárdaiban	Mo'nár Vilma
Cecile, növendék		Paraszi Vilma
Postai alkalmazott	— — — —	Bóde József
Nicolas, paraszt	— — — —	Asszonyi László
Egy diák	— — — —	Kabos Gyula

Kezdete 8 órakor.

Holnap, szombat, október hó 6-án:

Aranyember.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Ervényes 1906. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Verseez, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 33 perc.
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 48 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zsombolyáról, Verseezről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 p.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
Zsombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p.
Bégaszentgyörgyről: (keskenyvágányú vonal) délután 4 ó.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zsombolya, Temesvár, Verseez: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Verseez, Antalhalva—Pancsova és Alibunárra: reggel 3 óra 33 p.
Zsombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.
Bégaszentgyörgyre: (keskenyvágányú vonal) délután 12 óra 20 perc.

Hal eladás.

Az écskai uradalmi „Fehértó” lehalászása alkalmával f. évi október 11-étől kezdve nagyobb mennyiségű ponty, süllő és különféle más hal kapható

— — Lukácsfalván — —
a „Fehértói” halászháznál.

Uradalmi intézség.

931—3.1

7451. szám 1906.

927—3.2

Pályázati hirdetmény.

Zsombolya községben üresedésben levő községi szülésznői állásra ezennel pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy oklevéllel és erkölcsi bizonyítvánnyal felszerelt szabályszerű kérvényüket hozzám folyó évi október hó 25-ig betejessék, mert a később érkezőket figyelembe nem veszem.

A községi szülésznő évi fizetése 240 korona, ezenkívül minden szülésnél való közreműködésért és a gyermekágyasnak 8 napi ápolásáért jómóduaktól 4 korona, kevésbé jómóduaktól 2 korona díjat szedhet. A községi elöljáróság által szegényeknek nyilvánított szülőknel ingyen tartozik eljárni.

Zsombolya, 1906. évi október hó 3-án.

Fóris József,
főszolgabíró.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a nagybecskereki

cselédelhelyező intézetet

átvettem. Mindenkor legfőbb törekvésem lesz a nagyérdemű közönség összes kívánalmainak a lehető legjobban megfelelni. Megkeresések esetén kérem a szolgálatait, vagy cselédeket keresők nevének és a fizetni szándékozó díjnak szives közlését.

Szives pártfogásért esedezik

928—1.1

Christian A.

Nyomdász-tanuló

Jó családból

azonnal felvétetik.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

(853—x.16)

Szép birsalma

kilója 32 és 24 fillér.

Kapható

Uri-utca 3. szám alatt.

(920—x.3)

90. végreh. szám 1906.

932—1.1

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a perlaszi kir. járás-bíróságnak 1906. évi V. 90. számú végzése következtében dr. Stern Lászlár ügyvéd által képviselt Temmer Salamon nagybecskereki lakos javára Morisan Szvetozár idvori lakos ellen 283 kor s jár. erejéig 1906. évi április hó 23-án fogatosított biztosítási végrehajtás útján lefoglalt és 1620 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 67 darab juh, 40 bárány és 4 kos nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a perlaszi kir. járás-bíróság 1906. évi V. 90. számú végzése folytán 283 kor. tőkekövetelés, ennek 1906. évi január hó 1. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 111 kor. 14 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig Idvor községhezánál leendő megtartására 1906. évi október hó 18-ik napjának d. u. 2 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérők, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Perlaszon, 1906. évi szeptember hó 27. napján.

Engl,

kir. bir. végrehajtó.

— Két —

butorozott szoba

— kiadó —

Deák Ferenc-utca 7. sz. a.

(715—x.60)

HIRDETÉSEK

felvétetnek a

„TORONTÁL” KIADÓHIVATALÁBAN.